

”Kyse on taloudesta, toopet!”

Vuonna 1992 Bill Clinton kävi presidentinvaalien kampanjaa istuvaa presidenttiä Georg Bush vanhempaa vastaan. Clintonin neuvonantajakaarti pohti, mitkä olisivat vaaliteemat, joilla istuva presidentti Bush voitettaisiin. Vuosina 1990 – 1991 vallitsi laskusuhdanne, jonka jälkimainingeissa elettiin vielä vuonna 1992. Tämän lisäksi Bush oli perinyt suuret budjettivajeet, jotka edellinen presidentti Reagan oli saanut aikaan talous- ja puolustuspolitiikallaan. Päästäkseen lähemmäksi tasapainoista budjettia, hän suostui veronkorotuksiin, jotka alkoivat hiertää kansalaisten mieltä. Taloudellinen tilanne oli huono. Hänen neuvonantajansa James Carville huomasi tämän ja tokaisi ”It is the economy, stupid”. Clinton otti neuvosta vaarin ja keskittyi talousasioihin. Ja hän voitti vaalit.

Suomen taloudellinen tilanne on katastrofaalinen ja vaalipuheissa keskitytään väärin asioihin.

James Carvillen tokaisun suomennos ”Kyse on taloudesta, toopet” sopii Suomen tämänhetkiseen tilanteeseen. Kuitenkin tällä hetkellä jauhetaan ilmastoasioista ja muista vähemmän tärkeistä asioista. Esimerkiksi ilmasto-ongelma ei koske meitä. Päästömme on alle 0.1 prosentin luokkaa ja vaikka me tekisimme ihmeellisiä ilmastotekoja, kukaan ei meidän esimerkkiämme seuraa. Ja meitähän voisi jo nyt pitää esimerkkinä. Tästä enemmän Puheenvuorossa ”[Suomi ei voi pelastaa maapalloa ilmaston lämpenemiseltä.](#)” ja ”[Meno menee ihan villiksi ilmasto-ongelmien suhteen.](#)” Puhutaan ja kiistellään tuntitolkulla lihan ja maidon kulutuksen vähentämisestä, jotta päästöt vähenisivät. Onko hassumpia väittelyitä käyty sitten Spede-shown. Suurin vaikutus näillä esityksillä on ihmisten ahdistumistunteen kasvamiseen, mikäli uutisia on uskomisen.

Suomen taloudellinen tilanne on lievästi sanottuna katastrofaalinen ja tulee pahenemaan, mikäli ennustettu maailmalaaajuksen taloudellisen kasvun taantuminen

toteutuu. Joudutaan jälleen leikkausten tielle, jotta velka ei ylittäisi Unionin asettamaa 60 %:n rajaa. Veroja tuskin voidaan nostaa. Ne ovat jo nyt tapissaan. Uutisissa oli tällä viikolla Valtiovarainministeriön, Palkansaajien tutkimuslaitoksen ja Elinkeinoelämän keskusliiton edustajia. Eräs heistä totesi, että talous on kasvanut mukavasti jo viisi vuotta peräkkäin. Haloo asiantuntijat, oletteko huomanneet, että esimerkiksi vuonna 2018 potentiaalinen tulo (tulo, joka olisi mahdollista saada aikaiseksi) oli noin 30 000 000 000 € korkeampi kuin toteutunut tulo. Tämä tarkoittaa sitä, että näin paljon menetettiin. Vertailukohtaksi voi ottaa valtion budjetin, joka on noin 55 000 000 000 €. Kokonaismenetykset, jotka johtuvat meidän omista päätöksistämme (euroon liittymisestä ja työmarkkinareformien puutteesta), olivat ajanjaksona 2008 – 2017 noin 220 000 000 000 €. Jokainen voi pohtia tykönään, mitä hyvää tällä rahamäärällä olisi saanut.

Ja menetykset jatkuvat, koska potentiaalista tuloa tuskin saavutetaan lähivuosikymmenenä. Tästä on enemmän Puheenvuorossa ”[Suomi on taloushistoriansa syvimmissä lamassa. Tulevaisuus näyttää synkältä.](#)” Onko tilanne ”mukava”, kun menetykset ovat näin massiivisia? Ja tilanne tukaloituu tulevina vuosina, jos maailmanlaajuisen kasvun aleneminen toteutuu ja taloudellisen ympäristön muutosten vaatimia reformeja ei tehdä.

Miksei eduskuntavaaliehdokkaat esitä kunnollisia parannuskeinoja, joilla nykyisestä synkästä alhosta noustaisiin?

Eduskuntaan valikoituvat eduskuntavaaliehdokkaat joutuvat silmätysten tulevan vaikean tilanteen kanssa. Rahat eivät tule riittämään kaikkeen hyvään. Joudutaan leikkausten tielle. Nyt pitäisi varautua tuleviin toimenpiteisiin, joilla tilannetta parannetaan. Verohelpotuksilla ja elvytyksellä ei pärjätä. Ne vain lisäävät velkaa. Pitää etsiä kasvun eväitä viennin ja työllisyyden parantamisen kautta. Tällöin kilpailukyky, joka vaikuttaa vientiin, ja työmarkkinoiden reformit ovat välttämättömiä. Työllisyyden paranemisesta huolimatta olemme edelleen valovuosien

päässä potentiaalisesta tulotasosta. En lähde pohtimaan näitä sen enempää tässä. Työmarkkinareformeista enemmän Puheen vuorossa ”[Työmarkkinauudistukset ovat duunarin paras ystävä.](#)” Kilpailukyvyistä euron pakkopaidasta tulee enemmän juttua muutaman viikon päästä, kunhan vaalit ovat ohi.

Suomi pitää ottaa takaisin, sillä nykyisellä menolla, jota on harrastettu parikymmentä vuotta, tuloksena on perikato. Aikaisempien sukupolvien ylösrakentama hyvä Suomi tuhoataan. Ilmeisesti eduskunnassa, ammattiyhdistysliikkeessä ja työnantajajärjestöissä ei ole sisäistetty, kuinka radikaalisti taloudellinen ympäristö on muuttunut euron ja globalisaation myötä. Kannattaa muistaa Darwinin opetus: Kun ympäristö muuttuu, vain muutokseen sopeutuvat säilyvät hengissä. Hallituksen ja eduskunnan on vihdoista viimein alettava johtamaan maata kohti parempaa tulevaisuutta ottamalla ohjat käsiinsä ja tekemällä taloudellisen ympäristön muutoksien vaatimat reformit, vaikka ammattiyhdistysliike ja työnantajat nurisisivat. Jotta vakava taloudellinen tilanne ei pääsisi unohtumaan, jokaisen kansalaisen tulee pitää rinnuksissaan nappia, jossa lukee ”KYSE ON TALOUDESTA, TOOPET”, jotta pääasia ei pääsisi unohtumaan.

Vilho Mäkelä

www.vilhomakela.fi